

Statsborgere og -borgerinder kunne have en Mening om, hvad der kan være til Kommunens Tarv; og for det andet, fordi de jo ere Skatteydere, men desuagtet ikke maa faa Valgret. Det er næsten at sætte de Folk ned i Menigmands 2den Klasse. Jeg tror ikke, at vor Tyendestand fortjener vedblivende at have denne Plads, og jeg tror heller ikke, det er nødvendigt, at den Stilling paatvinges dem. Jeg tror, at vi have en hæderlig Tyendestand her til Lands, og jeg tror, at de udføre meget godt, nyttigt og uundværligt Samfundsarbejde. Jeg tror, at de have en Plads i Samfundet saa stor, at de ogsaa burde være med til at give deres Stemme i kommunale Anliggender. Tyendestanden er jo en lige saa uundværlig Stand som enhver anden; det maa sikkert det store Flertal i Tinget her være enigt med mig om; der er jo sikkert ingen, der bedre kender Tyendestandens Stilling, end de gøre. Men det skal heller ikke for Alvor forstaaes bogstaveligt, det, der staar i § 1 a). Da den Tanke først blev sat ind i Lovforslagene om de kommunale Valg, var man vel bange for, at Tyenderne ikke frit skulde kunne komme til at afgive deres Stemme, naar de stode i privat Tjenesteforhold, saa at deres Husbond eller Madmoder, eller hvem der nu stod over dem, kunde have Indflydelse paa dem; det er vel nærmest derfor, man har faaet den Passus ind i Lovforslaget. Men det forekommer mig rigtigt nok, at selv om der har været noget saadant fremme, maa det falde bort med den hemmelige Afstemnings Indførelse. Det forekommer mig, at naar man faar gennemført hemmelig Afstemning, som dette Forslag heldigvis har optaget, vil der jo ikke være Midler til at lægge Tvang eller Baand paa Vælgerne, naar de skulle afgive deres Stemme, og selvfølgelig lige saa lidt paa Tyendestanden som paa enhver anden Stand. Jeg henstiller derfor meget til den højtærede Regering at tage under nærmere Overvejelse, om det ikke virkelig kunde være rigtigt, at Tyendestanden eller i alt Fald de af denne Stand, som betale Skat — naar vi nu en Gang skulle holde os til Skatten — ogsaa fik Lov til at afgive deres Stemme. Det forekommer mig, at det er i højeste Grad uretfærdigt, at

Tyender, naar alle andre skatteydende Borgere her i Landet faa Lov til at stemme, ikke faa Lov til at stemme, selv om de betale Skat. Jeg vil derfor meget opfordre den højtærede Regering til at tage dette Spørgsmaal under nærmere Overvejelse.

Man har gennem denne Lov ogsaa givet Kvinder Valgret; men der maa man jo ganske sikkert sige, at det er en meget begrænset Valgret, Kvinderne have faaet. Det er jo de selvstændige Kvinder, og de gifte Kvinder, der have Særformue, som skulle have Valgret. Det er sikkert ikke nogen stor Hob, som vil komme ind derunder; men jeg antager for Resten, at som Forslaget foreligger er det noget, som de konservative med Kyshaand ville stemme for. Det er nemlig min Overbevisning, at den største Stab af Kvinder, som faa Valgret gennem dette Lovforslag, hører til den konservative Side, hvorimod alle andre Kvinder, som kunde have et andet Syn paa Samfundet, ere afskaarne fra Valgret. Jeg kan nu ikke rigtig forstaa, at vi, naar vi herhjemme ville være med til at give Kvinder Valgret, da ikke have kunnet gaa saa vidt som i Norge, hvor de ogsaa have indført Valgret for Kvinder; men der have alle Kvinder Valgret, naar de ellers opfylde de Betingelser, som Loven foreskriver, hvad enten de ere gifte eller ugifte, hvad enten de have Fællesformue eller Særformue. I Norge er Forholdet saaledes, at naar Manden f. Eks. betaler Skat af — jeg tror — paa Landet 300 Kr. og i Købstæderne 400 Kr., have baade Mand og Kone Valgret; men saa vidt kunne vi altsaa ikke komme. Jeg kan dog ikke forstaa, at vi skulle staa tilbage for Norge i denne Retning; det forekommer mig, at naar de kunne indføre det i vor Nabostat, maatte vi ogsaa kunne indføre det. — Dette, at Kvinder have Valgret, medfører ogsaa at de ere valgbare, det findes i Lovens § 2. Men der staar i denne Paragraf, at „Mand og Hustru kunne ikke samtidig have Sæde i de nævnte kommunale Forsamlinger“. For det første ved jeg ikke, hvorfor de ikke godt kunne det; hvis Vælgerne ville vælge dem, ser jeg ikke, at der er noget til Hinder for, at de begge kunne have Sæde deri. Men for det andet ved jeg